

W-Kariste wallawalitsus.

Wana-Kariste.

HARIDUSMINISTEERIUMI TEATAJA

AMETLIK AJAKIRI

Ilmub tarviduse järgi, umbes 24 vihikut aastas.

Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Haridusministeerium (Tõnismägi 11). Telef. 453-49

Nr. 22.

28. oktoobril 1938.

Nr. 22.

Haridusministeeriumi 1938. a. 26. oktoobri ringkiri nr. 12 alandatud hinnaga välispasside saamise asjas.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1938. a. 15. oktoobri ringkiri nr. 31243 õpilaste käitumise asjas.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1938. a. 14. oktoobri ringkiri nr. 31237 soome keele õpetamise asjas.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1938. a. 25. oktoobri ringkiri nr. 31292 üleriikliku rünnakpäeva korraldamise asjas võõrapärasele nimele.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1938. a. 24. oktoobri ringkiri nr. 31273 Välis-Eesti päeva asjas.

AMETLIK OSA.

Haridusministeeriumi 1938. a. 26. oktoobri ringkiri nr. 12 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele, koolide inspektoritele ja õppejõududele alandatud hinnaga välispasside saamise asjas.

Määruse isikutunnistuste ja passide kohta (RT 1930, 55, 372; 1931, 104, 742; 1933, 28, 187; 1935, 50, 485; 1935, 65, 590) § 10 põhjal on õppejõududel võimalik saada alandatud hinnaga välispassi sõidu puhul välismaale teaduslikul otstarbel, hariduse täiendamiseks või osavõtmiseks vastavaist rahvusvahelistest kongressidest.

Et hõlbustada välispasside saamist tähendatud otstarbeks ja vältida tarbetut kirjavahetust, teatab Haridusministeerium täienduseks oma 1929. a. 5. augusti ringkirjale nr. 11256 (Eesti rahvahariduse ja kultuuriala korraldus, lk. 572) nende passide saamise asjas järgmist:

1. Soovitav on, et õppejõud, kes kavatsevad sõita välismaale teaduslikul otstarbel, hariduse täiendamiseks või osavõtmiseks vastavaist rahvusvahelistest kongressidest, selgitaksid juba aegsasti enne sõitu, tarbe korral vastavate asutiste kaasabil, sõidu sihi ja võimalused selle teostamiseks, nõutades selleks muu seas ka välismaa vastavalt asutistelt load neis teaduslikul alal

töötamiseks või enda täiendamiseks, mis on eriti tarvilik nende asutiste suhtes, kuhu pääs ei ole vaba, vaid toimub lubade alusel.

2. Enne palve esitamist alandatud hinnaga välispassi saamise asjas peab olema selgunud: sõidu siht, sõidu ligemad ülesanded ja töökava ning riik (riigid) ja need asutised, kus on võimalik end täiendada seatava sihi ja võetud ülesannete teostamise otstarbel. Eriti vajalik on ligemate ülesannete ja töökava selgumine sel puhul, kui sõit ei ole ette nähtud ühes asutises töötamiseks, vaid toimub paljudes asutistes ja kohtades või jälle teostub üldises sihis maa ja rahva elu ja kultuuri tundmaõppimise otstarbel.

3. Palve alandatud hinnaga välispassi saamise asjas peab sisaldama need andmed, mis on tähendatud Haridusministeeriumi 1929. a. 5. augusti ringkirja nr. 11256 p. 1, sest kehtivate määruste eeskirjade järgi ei saa Haridusministeerium teha Siseministeeriumile ettepanekuid alandatud hinnaga välispasse andmise asjas üldlauseliste palvete suhtes, vaid see võib toimuda ainult tähendatud nõudeile vastavate palvete suhtes.

4. Haridusministeerium palub koolivalitsuste juhatajaid ja õppeasutiste direktoreid ja juhatajaid avaldada omad seisukohad õppejõudude palvete suhtes alandatud hinnaga välispassi saamise asjas (1929. a. 5. augusti ringkirja nr. 11256 p. 2) põhjatatult, väljendades seega oma seisukohta mitte ainult palve üldise toetamisega või mittetoetamisega, vaid tähendades ühtlasi, millistel asjaoludel ja motiividel palve leiab toetamist. Seejuures teatab ministeerium, et ta ei saa otsustada palveid, millel puudub vastava koolivalitsuse (riigikoolide õppejõudude suhtes kooli direktori või juhataja) põhjatatud seisukoht.

5. Käesoleva ringkirja p. 1—4 tähendatud eeskirjad kuuluvad vastavalt kohaldamisele ka ühispasse suhtes õppereiside korraldamisel.

Ühtlasi teatab Haridusministeerium, et käesoleva ringkirja ja 1929. a. nimetatud ringkirja eeskirjade täpne täitmine on tarvilik ka selleks, et ministeerium saaks tarbe korral võimaluste piirides kaasa aidata ka viisumite saamiseks kiiremas korras, välisvaluuta hankimiseks ja vastavil juhtudel ka sõiduhinnaalanduse saamiseks, milliste asjade lahendamine toimub tavaliselt ühenduses alandatud hinnaga välispassi saamisega, sest nende asjade lahendamine võib toimuda samuti ainult tähendatud nõudeile vastavate palvete ja põhjatatud seisukohtade — ettepanekute puhul.

Seepärast palub Haridusministeerium täita täpselt nende ringkirjade nõudeid tähendatud asjade kiire lahendamise otstarbel õppejõudude eneste huvides.

Haridusminister A. Jaakson.

Üldosakonna direktor A. Kurvits.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1938. a. 15. oktoobri ringkiri nr. 31243 koolide inspektoreile ning koolide juhatajaile ja õpetajaile õpilaste käitumise asjas.

Kuna õpilaste käitumises avalikes kohtades — tänavail, trammis, raudteel jne. — on korduvalt ilmsiks tulnud mõnesuguseid väärnähtusi ja sobimatusi — ebaviisakust kaasinimeste vastu, lärmitsemisi, omavahelisi tülitsemisi, edvistamist ja korralliku rühi ning kehahoiaku puudust, siis HM Kooliosakond ja Kutseoskuse osakond paluvad kõiki koolide juhatajaid ja õpetajaid

senisest suuremat tähelepanu pöörata sellele küljele õpilaste elus ja kasvatuslikke vahendeid tarvitusele võtta esinevate pahede kõrvaldamiseks. Õpilased peavad nimetatud avalikes kohtades käituma viisakalt ja tagasihoidlikult, ilma äratamata millegagi kaasinimeste võõrastust ja pahakspanu; tänavail nad peavad liikuma rahulikult, ei üle peakaela rutates ega ka laisalt lonkides; tuleb vältida ka salkades kõndimist. Nõnda jätavad nad enestest mulje kui hästikasvatatud ja viisakatest noortest, kelles vanemad inimesed võivad näha tulevasi tublisid ja korralikke kodanikke ning eesti kultuuri kandjaid. Korralikkus õpilaste juures peab avalduma ka nende riietuses ja peakattes, mis olgu puhtad ja terved; nende kandmises ärgu olgu mingit lohakust ega ka edvistust.

Nagu üldse koolikorra, nii on ka õpilaste käitumise ja esinemisviiside eest eeskätt vastutav koolijuhataja. Tema ülesandeks on seepärast nii isiklikult kui õppenõukogu ja temale alluvate õppejõudude, eriti klassijuhatajate kaudu leida vahendeid ja mooduseid õpilaste käitumise parandamiseks nii koolis kui väljaspool kooli. Seejuures ei või käitumise jälgimisel piirduda mitte ainult omade õpilastega, vaid vajaduse korral tuleb oma kasvatuslikku mõju ulatada ka väljaspool oma kooli olevaile õpilastele. Iga õppejõu ülesandeks ja kohuseks on peale oma eriaine või -ainete õpetamise ka noorsoo kasvatustöö üldises mõttes, seepärast ei või ükski õppejõud hoolimatult ja ükskõikselt suhtuda ükskõik millise kooli õpilaste käitumisse, vaid väärnähustuste märkamisel tuleb tal sellele nõnda reageerida, et see mõjuks õpilastesse parandavalt ja kasvatavalt, pannes neid hoiduma ilmsiks tulnud ebasobivast esinemis- ja käitumisviisist.

Eraldi võimlemise ja riigikaitse õpetajad võiksid endisest rohkem anda õpilastele seletusi ja õpetust liiklemises tänavail ja üldse viisaka käitumise ning esinemise kohta koolis ja väljaspool seda. Tütarlastele tuleks kniksuga (resp. reveransiga) teretamine kinnises ruumis kohustuslikuks teha kuni kooliskäimise lõpuni, seega ka kõigis gümnaasiumiklassides. See nõue ei ole kehtiv naiskutsekoolide täiskasvanud õpilaste kohta.

Et teha õpilaste käitumuslikku kasvatust veelgi tagajärjekamaks, tuleb selleks võimalust mõelda kaasa tõmmata ka lastevanemaid. Seda saaksid kõige otstarbekamalt toimetada klassijuhatajad, korraldades üks või paar korda aastas oma klassi õpilaste vanemate koosolekuid, kus sellekohaseid küsimusi ja vahendeid läbi arutatakse ning selgitatakse. Selline kooli ja kodu üksmeelne koostöö võiks anda kindlaid tulemusi õpilaste viisaka käitumise ja heade elukommete edendamiseks nende arendamisel ning kasvatamisel korralikeks ja kõlbelisteks inimesteks.

Kooliosakonna direktor V. Al t t o a.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor J. K i i v e t.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1938. a. 14. oktoobri ringkiri nr. 31237 maa- ja linnakoolivalitsustele keskkoolide, kesk- ja kõrgema astme kutsekoolide ja gümnaasiumide juhatajaile soome keele õpetamise asjas.

Hõimurahvaste noorsoo vastastikuseks lähendamiseks HM Kooliosakond ja Kutseoskuse Osakond peavad soovitavaks, et eesti õppekeelega kesk- ja kõrgema astme koolides korraldataks õpilastele, kui leidub soovijaid ja kui selleks on ainelisi võimalusi, soome keele õppimiseks õpperühmi või -ringe.

Soome keele õppimine toimuks vabatahtliku ainena väljaspool tunnikava, kusjuures tuleb kindlasti vältida õpilaste ülekoormust.

Palume koolivalitsusi ja riigikoolide juhatajaid 1. detsembriks s. a. Haridusministeeriumile teatada, mis on tehtud koolides soome keele õpetamise alal nii varem kui ka käesoleva ringkirja puhul.

Kooliosakonna direktor V. Al t t o a.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor Joh. Ki i v e t.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1938. a. 25. oktoobri ringkiri nr. 31292 maa- ja linnakoolivalitsustele ja koolijuhatajaile üleriikliku rünnakpäeva korraldamise asjas võõrapärasele nimele.

Eelmiste aastate eeskujul korraldab Nimeede Eestistamise Liit ka tänavu, pühap. 6. novembril, üleriikliku rünnakpäeva võõrapärasele nimele. Sel päeval korraldatakse üle riigi vastavasisulised koosolekud, juhitakse kirikuis tähelepanu nimeede eestistamise rahvuskultuurilisele tähtsusele ja peetakse Vabariigi Valitsuse esindaja poolt vastavasisuline raadiokõne.

Ülalöeldut teatavaks tehes HM Kooliosakond ja Kutseoskuse Osakond paluvad koolide juhatajaid laupäeval, 5. novembril õpilaste hommikul kokkutulekul juhtida õpilaste tähelepanu nimeede eestistamise suurele rahvuskultuurilisele tähtsusele.

Kooliosakonna direktori as. M. R a u d.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor J. Ki i v e t.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1938. a. 24. oktoobri ringkiri nr. 31273 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrhuvuste kultuurvalitsustele ning koolide juhatajaile Välis-Eesti päeva asjas.

Käesoleva aasta 26. novembril peetakse igal pool ülemaailmset Välis-Eesti päeva. Tuletades seda meelde, peab Haridusministeerium soovitavaks, et ka koolid Välis-Eesti päeva pühitsemisele võimaluse piires kaasa elaksid. Sel puhul ettevõetavate ürituste korraldamise jätab Haridusministeerium koolide õppenõukogudele nende äranägemise järgi.

Materjalina võib kasutada HM Koolivalitsuse ringkirja 3. novembrist 1934. a. nr. 31851.

Kooliosakonna direktor V. Al t t o a.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor J. Ki i v e t.